

Виховуємо працелюбність змалечку. Як організувати трудову діяльність в ЗДО

Консультація для педагогів
23.02.2023

Поряд з освітнім процесом та ігровою діяльністю педагоги багато уваги приділяють і трудовому вихованню дошкільників в ЗДО. Спробуємо розібратися, як же ефективно організувати трудову діяльність дітей та які види й форми праці застосовують в різних вікових групах закладу дошкільної освіти.

Трудове виховання у ЗДО— процес формування у дітей суспільних мотивів трудової діяльності, поваги до праці дорослих, дбайливого ставлення до результатів праці інших.

Головна мета трудового виховання дошкільників — формування особистості дитини, а також її правильного ставлення до трудової діяльності.

Серед цілей трудового виховання також:

- розвиток у дошкільнят кмітливості, спостережливості, уваги, зосередженості, пам'яті;
- зміцнення їхніх фізичних сил та здоров'я;
- забезпечення всебічного розвитку дітей.

Швидкий темп життя сучасної сім'ї негативно впливає на трудовий розвиток дітей дошкільного віку. У батьків, які весь час кудись поспішають, постійно немає часу чекати поки їхня дитина сама вмиється, одягнеться, розчеше волосся, застелить ліжко, застібне гудзики чи зашнурує черевики. Звідси й виникають **актуальні проблеми трудового виховання дошкільнят**, а саме:

- зниження рівня інтересу до праці;
- формування недостатнього запасу знань про працю дорослих;
- відсутність бажання брати участь у повсякденній праці (це в першу чергу стосується старших дошкільнят);
- низький рівень сформованості трудових навичок вихованців старших груп ЗДО.

Організація трудової діяльності в ДНЗ

Оскільки серед головних завдань спільної роботи закладу дошкільної освіти та батьків — виховання в дітей самостійності, працелюбності, позитивного відношення до праці та цінності праці інших, тому розвиток трудової компетентності дошкільнят стає суттєвим напрямком організації навчально-виховного процесу в ЗДО.

Так, освітній напрям «Дитина у світі культури» Базового компонента дошкільної освіти передбачає, що діти дошкільного віку повинні:

- бути елементарно обізнаними з працею дорослих;
- проявляти інтерес і повагу до різних професій;
- з цінністю ставитися до результатів людської праці;
- охоче долучатися до предметно-практичної діяльності;
- мати базові уміння і навички в різних видах праці.

Під час організації трудової діяльності в закладі дошкільної освіти важливо враховувати її специфіку. Так, дітям дошкільного віку більше до вподоби сам процес праці, ніж кінцевий результат. Тому для них дуже важливий зв'язок між працею і грою.

Включення педагогом гри до праці дітей:

- підвищує ефективність її виховного впливу;
- виробляє стійкий інтерес до праці та бажання трудитися.

Тому, шановні педагоги, не намагайтеся перетворювати більшість занять з трудового виховання на гру чи навпаки – якомога раніше відокремлювати працю від гри. Це може викликати у малюка відразу до праці й, водночас, посилити бажання гратися.

Поступово готуйте дошкільнят до усвідомлення того, що їхні трудові доручення (прості чи складні) є обов'язковими.

Завдання трудового виховання в ЗДО

У чинних програмах розвитку та виховання дітей дошкільного віку у ЗДО описаний обсяг трудових навичок і вмінь, які мають опанувати діти кожної з вікових груп. Зміст праці та завдання трудового виховання дошкільнят поступово ускладнюють з урахуванням віку та досвіду дітей.

В Інструктивно-методичних рекомендаціях «Про організовану і самостійну діяльність дітей у дошкільному навчальному закладі» (лист Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України від 26.07.2010 р. №1.4/18-3082) зазначають, що організація трудової діяльності у закладах дошкільної освіти покликана вирішити низку завдань пізнавального, соціально-морального, мовленнєвого, фізичного, емоційно-ціннісного та креативного розвитку.

Тож завдання вихователів у вихованні дітей:

- ознайомлювати із працею дорослих;
- формувати уявлення про соціальну значущість праці;
- виховувати інтерес і повагу до праці інших, бажання виконувати посильну для них роботу;
- формувати мотиваційну готовність до трудових зусиль;
- стимулювати творчо застосовувати здобуті знання та вміння в реальних життєвих ситуаціях;
- формувати елементарні трудові вміння та навички;
- збагачувати досвід соціальної комунікації в процесі самостійної та організованої трудової діяльності;
- допомагати вдосконалювати життєво важливі рухи, розвивати фізичні якості та ін.

Види та форми трудової діяльності дошкільнят

Аби досягти перелічених вище завдань трудового виховання, педагоги мають поступово залучати дітей до різних видів праці. Серед них:

Самообслуговування	праця, що допомагає дитині задовольнити її повсякденні особисті потреби (догляд за своїм тілом, одягом, предметами побуту тощо)
Господарсько-побутова праця	діяльність, що формує у дошкільнят акуратність, бажання підтримувати чистоту і порядок (містить у своєму складі й самообслуговування)
Праця в природі	трудова діяльність вихованців ЗДО, що передбачає догляд за кімнатними, садовими чи городніми рослинами, а також за окремими домашніми та декоративними тваринами

Ручна (художня) праця	вид праці, що передбачає виготовлення виробів з різноманітних матеріалів, серед яких: папір, тканина, глина, рослинний матеріал тощо
-----------------------	--

Організовану трудову діяльність у ЗДО реалізують у таких формах роботи, як:

- *трудові доручення* — найпоширеніша форма, яку використовують на кожному з вікових етапів в усіх видах праці протягом усього дня;
- *чергування* — складніша у порівнянні з дорученням форма організації праці, що передбачає систематичне виконання дитиною певних трудових обов'язків протягом певного часу і запроваджується з 5-го року життя;
- *колективна праця* — таку форму частіше використовують зі старшими дошкільниками під час господарсько-побутової, художньої та праці у природі 1-2 рази на тиждень).

Приклад заняття з трудового виховання в дитсадку

Тема: «Помиємо іграшки».

Мета: вдосконалити вміння дітей мити іграшки, продовжувати вчити їх взаємодіяти в підгрупах (двоє миють іграшки, третій споліскує, четвертий витирає насухо), тренувати дітей виконувати обов'язки бригадира.

Обладнання: 3 столи, 3 миски для миття та споліскування іграшок, рідке мило, 6 мочалок, чисті сухі ганчірки, 12 фартушків з клейонки.

Хід заняття:

1. Мотиваційно-комунікативна діяльність.

Діти заходять до групи, а на килимку розкидані іграшки з різних ігрових куточків. Серед іграшок лежить лист.

Що це діти?

Що трапилося?

Хто ж цей безлад наробив та ще й іграшки забруднив?

Що ж тепер будемо робити? (Пропозиції від дітей).

Діти знаходять серед іграшок листа, а вихователь зачитує його:

«Я, Бруднуля-замазура в групі вашій походив, погрався. Жалкую про те, що ви спали, от ми б разом весело пограли. Коли буде в мене час, малята, хочу ще до вас у гості завітати. До зустрічі! Бруднуля-замазура».

От ми й дізналися хто в нас наробив такий безлад.

Чи подобається вам такий таємний гість?

Чому ні?

А що ж робити? (Зібрати іграшки та помити).

А давайте ми розділимося на три команди. Кожна команда обере собі ігрову зону, де збере та помиє іграшки.

Діти діляться на команди за бажанням.

2. Предметно-практична діяльність.

А зараз серед учасників команд оберемо бригадира кожної команди.

Хто назве більше прислів'їв про працю, той і буде бригадиром.

Хто відгадає загадки про предмети, що допомагають нам позбутися бруду?

Хто назве обладнання для миття іграшок?

А тепер будемо збирати іграшки. А щоб нам було веселіше працювати, пограємо в гру «Чия команда швидше збере іграшки».

Кожна з команд під музику збирає іграшки з обраної нею ігрової зони.

Ви вже знаєте, що саме треба взяти для миття іграшок?

Підготуйтеся до праці (діти закривають рукава, одягають фартушки).

Бригадири, розподіліть трудові доручення.

Діти працюють. У той же час вихователь хвалить дітей, підтримує слухні вимоги та пропозиції членів бригад, підтримує ініціативу дітей допомагати іншим учасникам праці.

3. Підсумково-оцінна діяльність.

Ось і закінчили ми роботу, а тепер кожен оцінить свою працю!